

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ У IV РАЗРЕДУ

Амра Реџић

Апстракт: У овом раду истраживано је слушање музике. Циљ овог истраживања је да сазнамо у којој мјери и какву музику слушају дјеца, испитати интерес за музику код ученика у IV разреду Основне школе „Меша Селимовић“ у Јањи. Током истраживања коришћен је анкетни упитник за ученике. Истраживање је обухватило 59 ученика – 28 дјевојчица и 31 дјечака. Подаци су обрађени статистички и приказани су табеларно, графички и текстуално. На основу резултата видимо да ученици активно слушају музику на часу музичке културе, а тиме развијају пажњу, обогаћују знања и лијеп музички укусу.

Кључне ријечи: слушање музике, музичка култура, композиције.

УВОД

Као наставни предмет музичка култура утиче на свестрани развој личности ученика. Она је саставни дио сваке свестрано развијене личности. Музика прожима живот сваког човјека. Темелји музичке културе се постављају од рођења дјетета, мада постоје претпоставке да музика благовремено дјелује на бебе док су још у мајчином стомаку.

Наставни план и програм Републике Српске за 4. разред из основне школе за предмет Музичка култура предвиђа 72 часа на годишњем нивоу, што подразумјева 2 часа седмично. Према Наставном плану и програму, наставно подручје „Слушање музике“ је обавезно у настави музичке културе.

Оквирни број часова по наставним подручјима за 4. разред изгледа овако:

- За наставно подручје „Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основне музичке писмености“ - 44 наставна часа;
- За наставно подручје „Слушање музике“ - 14 наставних часова,
- За наставно подручје „Дјечије музичко стваралаштво“ - 14 наставних часова (НППРС, 2021).

Према Наставном плану и програму за свако подручје постоје предложене композиције, али наставник има слободу приликом бирања истих.

У оквиру наставног подручја „Слушање музике“ за 4. разред предложени су следећи садржаји:

- Слушање вокално-инструменталних композиција,
- Слушање народних пјесама и игара,
- Музички рјечник (слушање),
- Разлите тонске боје (гласови и инструменти),
- Темпо и динамика слушане композиције,
- Солистичко и групно музицирање,
- Вокална, инструментална и вокално-инструментална музика,
- Музички облик: полонеза, мариш, валцер, балет, руковет (Наставни план и програм РС, 2021).
-

За слушање вокално-инструменталних композиција у уџбенику су предложене сљедеће композиције:

- „На лијепом плавом Дунаву“, *Ј. Штраус*,
- „Деда Мраз“, *А. Кораћ*,
- „Пеђа и вук“, *С. Прокофјев*,
- „Моја Република – Химна Републике Српске“, *М. Матовић*,
- „Химна Светом Сави“, *К. Станковић*,
- „Химна Босне и Херцеговине“, *Д. Шестић*,
- „На дрвеном коњу“, *Р. Шуман*,
- „Лептир“, *Г. Форе*,
- „Турски мари“, *В.А. Моцарт* (Мандић, Љ. Б., Матовић, М., 2017),

као и многе друге, док су према НПП предложене сљедеће композиције за слушање:

- „Химна БиХ“, *Д. Шестић*,
- „Моја Република - Химна Републике Српске“, *М. Матовић*,
- „Химна Светом Сави“, *К. Станковић*,
- „Часовник“, *Ј. Хајдн*,
- „Турски мари“, *В.А. Моцарт*,
- „За Елизу“, *Л. ван Бетовен*,
- „Игра патуљака“, *Е. Григ*,
- „Пеђа и вук“, *С. Прокофјев*,
- „Бумбаров лет“, *Н. Римски-Корсаков*,...и многе друге (Наставни план и програм РС,2021).

Циљ овог рада је да покаже у којој мјери и какву музику слушају дјеца у 4. разреду основне школе, да ли похађају музичку школу, свирају ли неки инструмент, како се осјећајуна часу музичке културе и да ли би нешто промијенили на часу.

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Наставно подручје „Слушање музике“, је веома важно, јер ученици развијају осјећај замузику, обогаћују знања, развијају пажњу и осјећај за лијепо. Као што истиче Тракиловић

„слушањем музике дјеца се оспособљавају за: препознавање већ слушаних композиција; разликовање дјечијих, мушких и женских гласова; разликовање пјевања дјечијег хора од хора одраслих; разликовање вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне музике; солиста од заједничког извођења; уочавање појединих инструмената (визуелно и звучно); уочавање тема у инструменталним дјелима; уочавање разлика у темпу, динамици; уочавање поновљених дијелова у инструменталној музици; уочавање броја строфа у вокалној музици; постепено упознавање знаменитих композитора и њихових дијела намјењених дјечи“ (Тракиловић, Д., 1998). „Музика, умјетност тонова, своји изражајним елементима ствара емоционални ефекат, расположење, које код слушаоца прије свега изазива одговарајуће осјећање“ (Стојановић, Г., 1996)

Слушање музике у разредној настави обухвата: *вокална, вокално-инструментална, инструментална дјела, народне композиције српских аутора и музичке бајке-приче* (Тракиловић, Д., 1998).

Приликом слушања композиција треба обратити пажњу који се инструменти појављују, ко их изводи и којом брзином.

МЕТОД

Предмет истраживања, које сам спровела, је испитивање ученика о слушању музике и интерес за музику.

Циљ истраживање је да сазнамо у којој мјери и какву музику слушају ученици у 4. разреду Основној школи „Меша Селимовић“ у Јањи., побољшавање квалитета „Слушања музике“ са ученицима.

Хипотеза рада: претпоставља се да ученици активно слушају музику у 4. разреду. Посебне (радне) хипотезе које сам поставила у истраживању:

1. Претпоставља се да ученици 4. разреда гаје позитивне осјећаје према наставимузичке културе;
2. Да ученици воле да слушају музику на часу музичке културе;
3. Да ученици често слушају музику на часу;

Узорак је чинила група од 59 ученика, оба пола, 31 дјечак и 28 дјевојчица, узраста 9 година. У истраживању је примјењен је анкетни упитник.

Подаци су обрађени статистички и приказани табеларно, графички и текстуално.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На почетку истраживања ученици су попунили анкетни упитник. Анкетни упитник је садржао податке везане за школу и музику.

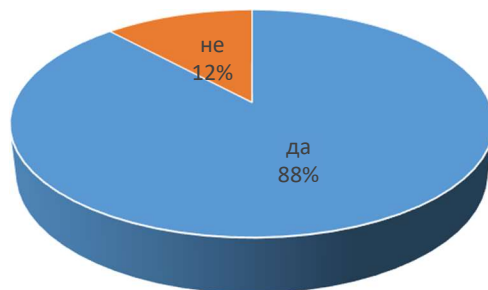
Табела 1. Подјела испитаника према полу

Пол	Број испитаника	Постотак
Мушко	31	53 %
Женско	28	47 %

У табели бр. 1 видимо да је у истраживању учествовало 53 % мушке популације и 47 %женске популације.

Графикон 1. Љубав према часу музичке културе

Да ли волиш наставу музичке културе ?

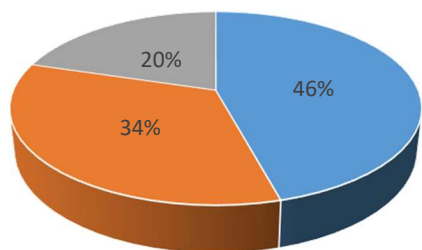

■ да ■ не

Из графикона бр. 1. видимо да 52 ученика, односно 88 одсто гаје љубав према часу музичкекултуре, док свега 7 ученика, односно 12 одсто не воли.

Графикон 2. Вољене активности ученика на часу музике културе

Шта највише волиш на часу музичкекултуре ?

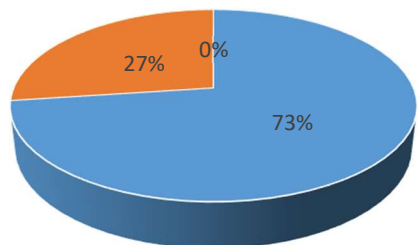

■слушати музику ■пјевати ■играти

Из графика бр. 2 видимо да 27 ученика, односно 46 % воли да слуша музику, 20 ученика, односно 34 % воли да пјева, а 12 ученика, тј. 20 % воли да игра на часу музичке културе. Из овог закључујемо да већи број ученика воли да слуша музику на часу музичке културе.

Графикон 3. Учесталост слушања музике на часу музичке културе

Колико често слушате музику начасу?

■често ■ријетко ■никад

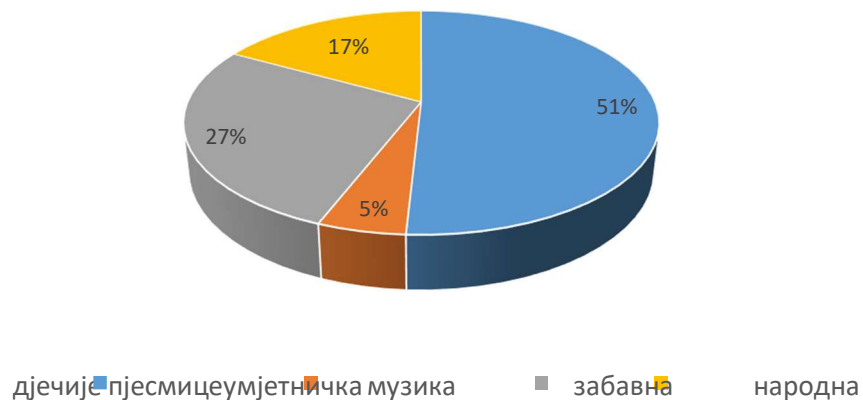
Из графика бр. 3 видимо да ученици често слушају музику на часу, 43 ученика, односно 73 % је одговорило да често слушају, а 16 ученика, односно 27 %, да ријетко слушају.

На питање које композиције су слушали на часу, ученици су написали да су то: „Турски марш“, В.А. Моцарт; „За Елизу“, Л.В. Бетовен; „Марш лавова“, К. Сен-Санс; „Акваријум“, К. Сен-Санс; „Лабуд“, К. Сен-Санс; „Бумбаров лет“, Н. Римски Корсаков; „Лептир“, Г. Форе.

Табела 2. Музика коју ученици воле да слушају

Дјечије пјесмице	Умјетничка музика	Забавна	Народна	укупно
30	3	16	10	59

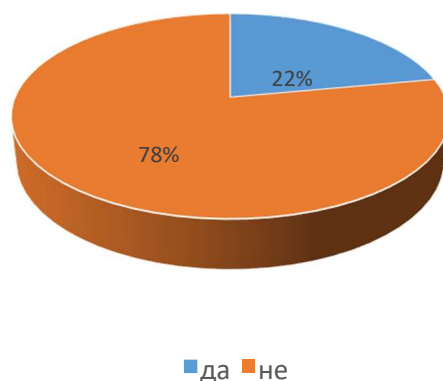
Графикон 4.

Из табеле бр.2 и графикона бр. 4 видимо да ученици највише воле да слушају дјечије пјесмице, њих 30, односно 51 %, умјетничку музику 3 ученика, тј. 5 %, забавну музику 16 ученика, односно 27 % и народну музику 10 ученика - 17%.

Графикон 5. Свирање неког музичког инструмента

Да ли свираш неки музички инструмент?

Из графикона бр. 5 видимо да 13 ученика или 22 % свира музички инструмент, а 46 ученика или 78 % не свира. Ксилофон свира 12 ученика, а 1 ученик свира виолину.

Ученици су рекли да од музичких инструмената највише воле: клавир, гитару, виолину, хармонику и фрулу, а 29 ученика или 49 % има музички инструмент код куће, а њих 30 или 51 % нема.

Графикон 6. Љубав према пјевању

Из графикона бр. 6 видимо да 46 ученика, односно 78 % воли да пјева, а 13 ученика, односно 22 % не воли да пјева.

Графикон 7. Осјећања према пјевању или свирању учитеља/ице на часу музичке културе

Посматрајући графикон бр. 7 уочавамо да 53 ученика, односно 90 % воли када учитељ/ицапјева или свира на часу музичке културе, а само 6 ученика, односно 10 % не воли.

Табела 3. Похађање музичке школе

Похађа музичку школу	Не похађа музичку школу	Укупно
1	58	59

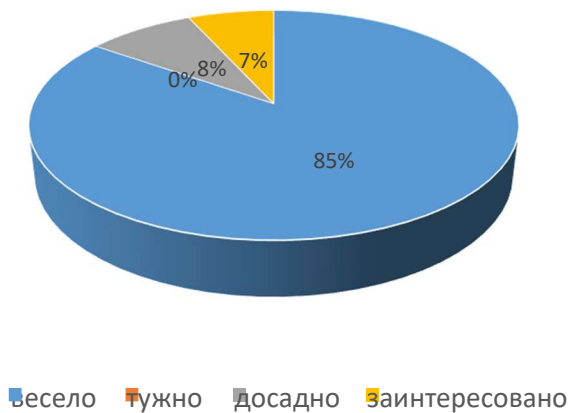
Графикон 8.

Из табеле бр. 3 и графикона бр. 8 видимо да само један ученик од 59 испитаника похађа музичку школу и свира виолину. Похађа 2 %, а 98 % ученика не похађа музичку школу.

Графикон 9. Осјећања ученика на часу музичке културе

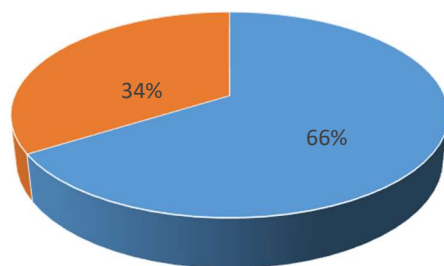
Како се осјећаш на часу музичке културе ?

Из графика бр. 9 видимо да се на часу музичке културе осјећа весело 50 ученика, односно 85 %, тужно 0 %, досадно 5 ученика, односно 8 %, а заинтересовано 4 ученика, односно 7 %.

Графикон 10. Жеље ученика за час музичке културе

Да ли бисте нешто промијенили на часу музичке културе ?

■ да ■ не

Из графика бр. 10 видимо да 39 ученика, односно 66 одсто не би ништа промијенило на часу музичке културе, а 20 ученика, односно 34 одсто би промијенило.

Оно што би ученици промијенили на часу музичке културе је да више свирају на различитим инструментима, да више играју, пјевају и слушају музику.

ЗАКЉУЧАК

На основу овог истраживања, које је спроведено у 4. разреду у Основној школи „Меша Селимовић“ у Јањи, на узорку од 59 ученика, можемо закључити да ученици гаје љубав према предмету Музичка култура, да често слушају одређене композиције на часу, да воле када учитељ/ица свира или пјева на часу.

Слушање музике развија осјећања код дјеце и обогаћује њихова знања.

Музика има велики утицај на ученике и веома важну улогу у образовању и у одгоју.

Ученици воле музику и један број њих се жели бавити музиком у својој будућности, па затотреба наставу музичке културе мудро искористити за упознавање музичког језика, стицање основних знања и за развијање критеријума за процјењивање музике.

„Пожељно је да дјеца на сваком часу слушају музику најмање 15 минута“ (НПП РС, 2021).

„Потребно је подстицати и оне ученике који не показују развијене музичке способности, јер су многобројна истраживања доказала да се оне временом могу развити. Потребно је пажњу посветити и дјецима која показују високо развијене музичке способности и упутити их на учествовање у ваннаставним и ваншколским музичким активностима, како би се даље његовало и развијало током живота“ (Тракиловић, Ј., Тракиловић, Д., 2006).

„Само честим и добро планираним слушањем могу да се код ученика обликују навике активног слушања и развијају способности доживљаја и поимања музичког дјела“ (Стојановић, Г., 1996).

ЛИТЕРАТУРА

1. Мандић, Љ.Б. , Матовић, М. (2017). *Музичка култура за 4. и 5. разред основне школе*, Источно Ново Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства
2. *Наставни план и програм Републике Српске* (2021). Бања Лука: Републички педагошки завод
3. Стојановић, Г. (1996). *Настава музичке културе од 1. до 4. разреда, приручник за учитеље и студенте Учитељског факултета*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
4. Тракиловић, Д. (1998). *Музичка култура са методиком у разредној настави*, Бијељина: Учитељски факултет
5. Тракиловић, Ј., Тракиловић, Д. (2016). *Мјесто и значај народне пјесме код дјечака и дјевојчица млађег школског узраста*, Бијељина: Бијељински методички часопис

LISTENING TO MUSIC IN IV GRADE

Abstract: *Listening to music is investigated in this paper. The aim of this research is to find out to what extent and what kind of music children listen to, to examine the interest in music among students in the IV grade of the elementary school „Meša Selimović“ in Janja. A survey questionnaire was used during the research. The research included 59 students – 28 girls and 31 boys. The data were processed statistically and presented in tabular, graphical and textual form. Based on the results, we can see that students are actively listening to music in the music culture class, and thus developing attention, enriching knowledge and good taste.*

Key words: *listening to music, music culture, compositions.*